

Saarõ Evar märgotas mugavusõ hinnast

Kae lk 2

Kangsti küläselts pidä juubõliaastat

Kae lk 3

Kuimuudu käve elo vanastõ haigõmaja nakkusosakunnan

Kae lk 4

Segäkuur Hilaro preemiä saanuid laulõ ette kandman.

VÖROKEELTIDE KOORILAULÕ JA -SÄÄDIDE KONKURSI VÕITSÕ ALO RITSING. Nelländä võrokeelitside koorilaulõ ja -säädide konkursi preemiäsaaja omma: **Alo Ritsing** – pääpreemiä professionaalsõ koorikultuuri ja Vana-Võromaa rahvalaulu kokkopandmisõ iist: miihikoorilaulu «Hiili, hiili» (Põlva khk), «Jänese jala» (Rõugõ khk), «Kasva karjaseks» (Hargla khk), «Ää-äh, tsuu-tsu!» (Rõugõ khk) ja «Olõs mul» (sõna: Jaan Lattik, muusiga: rahvalik); naisikoorilaulu «Imä vei nuku nurmõ pääle» (Urvastõ khk) ja «Kalamehe naanõ» (Urvastõ khk); segäkuorilaulu «Ema ootab koju» (Hargla khk), «Immemaa» (Urvastõ khk), «Kalamehe naine» (Urvastõ khk), «Kolm ubinat» (Hargla khk), «Läämi lehti lepikulõ...» (Karula khk), «Läämi vällä» (Hargla khk), «Miks ei mullu tulnud?» (Kanepi khk), «Märdi' omma» (Rõugõ khk), «Uinu, uinu, ullikene» (Räpinä khk), «Vaeselatsõ laul» (Räpinä khk) ja «Vihmakõnõ, vellekene» (Urvastõ khk); latsikoorilaul «Lauliku lapsepõli» (Räpinä khk). **Karin Kuulpak** – avvuhind «Kõgõ parõmb latsilaul» laulu «Tuu' mullõ Muna-mägi!» (sõna: Contra) viie ja sääde iist. **Alo Ritsing** – avvuhind «Kõgõ parõmb miihikoorilaul» laulu «Ei olõ' rahha» (sõna: Rihhard Iher) viie ja sääde iist. **Karin Kuulpak** – avvuhind «Naisikoorilaulu I kotus» laulu «Päävä vägi» (sõna: Triinu Laan) viie ja sääde iist. **Triin Arak** – avvuhind «Naisikoorilaulu II kotus» laulu «Naasõ' ei jätä'!» (sõna: Triinu Laan) viie ja sääde iist. **Rein Kalmus** – avvuhind «Segäkuorilaulu I kotus» laulu «Kodutse' tsirgu» (sõna: Artur Adson) viie ja sääde iist. **Alo Ritsing** – avvuhind «Segäkuorilaulu II kotus» laulu «Väiku sõsar vellega» (sõna: Artur Adson) viie ja sääde iist. **Triin Arak** – avvuhind «Segäkuorilaulu III kotus» laulu «Vikahtkaar» (sõna: Triinu Laan) viie ja sääde iist. **Margus Ermast** – avvuhind «Segäkuorilaulu III kotus» laulu «Katõkese» (sõna: Rihhard Iher) viie ja sääde iist. **Triinu Laan** – avvuhind kolmõ vahtsõ lauluteksti iist: «Naasõ' ei jätä'!» (muusiga: Triin Arak), «Päävä vägi» (muusiga: Karin Kuulpak) ja «Vikahtkaar» (muusiga: Triin Arak).

Preemiäsaaja kuulutõdi vällä 6. märdikuu kontsõrdil «Liigu, liigu, laulukõnõ!» Põlva kultuurikesküsõn. Seo oll' ku sümboolnõ teno laululuujilõ: keerolidsõ olokorra peräst kõlasiva väikul kontsõrdil õnnõ mõnõ preemiä saanu laulõst. Kõik parõmba koorilaulu loodõtas rahva ette tuuva sõs, ku olokõrd om paranu. Konkursi kõrraldõdas tuuperäst, et saia tulõvidõ laulupidodõ jaos vahtsõ võrokeelist koorilauluvarra. Küländ hulga varatsõmbi konkurssõ laulõ om jõudnu Umalõ Pidolõ ja arvada saa ka inämb ku ütte seokõrdsõ konkursi laulu kuulda järgmädsel Umal Pidol 2024. aastagal Põlvan. Vahtsist koorilaulõst om plaanin vällä anda ka lauluvihk.

UL

Pintslihannapäiv Tarton mängoasamuusõumin. Pintslihannapääväl Tarto mängoasamuusõumin näüdati ette Võro instituudi vahtsõnõ katõn keelen välläännõ «Pintslihannasuvi. Pintselsabasuvi».

Seon võro- ja eestikeelitsen raamatun saiva kokko kolm luujat: pildi- ja sõnameistre Valteri Edgar, fotomiis Muusikusõ Ingmar ja kirämiis Contra. Kats viimäst olli paigapääl ka pintslihannapääväl ja kõnõliva suuriõ ja väikuiõ, kuis oll' pintslihandu jäi rändämä saata. Edimält tekk tuud jo Valteri Edgar paarkümmend aastat tagasi, ku tä neo nupuga tegeläse Vana-Võromaa karjäärest lõudse. Kõgõ päävä kõüt kokko pintslihand, kiä oll' kah seos puhus hinnäst Tartohe säädnu.

KABUNA KAILE jutt ja pilt

Vällä tull Pulga Jaani CD

RAHMANI JAN

Valmis om saanu Pulga Jaani helütsõõr «Litsmõtsa tango...», kost saa kullõida katsat umakeelist laulu. Plaadi pääl laulva Pulga Jaan ja Möttusõ Liivi, laulu om säädnu ja üles võtnu Lunge Toomas.

«Parõmb, ku ma arvassi,» lõüd laulumiis Pulga Jaan, ku om vahtsõ plaadi edimäst kõrda läbi kullõlnu. «Lunge Toomas om umma tüüd süämega tennü ja tahtnu nii, et tä olõs kullõldav üle Eesti. Ja mu meelest taa om, eriti noile, kes omma veidikenegi Võrumaaga kokku puttunu.»

Plaadi pääl om katõssa luku, minkast suurõmba jao viie piäs olõma muusikahuviliidsilõ tutva. «Viisi omma kõik seokõrd lainatu. Sõna omma mu tettü, vällä arvatu edimene lugu «Litsmõtsa tango», mis om tettü Ain Kaalepi luuletuse perrä, midä ma kohendi. Es saa jät-tä säänest ilusat külänimme nigu Litsmõtsa sõnnu sisse

Pulga Jaan hoit umma vahtsõ helütsõõri käen ja tege kavalat näko.

pandmada,» seletäs Pulga Jaan.

Lisas Jaanilõ hindäle laul osa laulõ taa plaadi pääl Möttusõ Liivi. «Tull vällä, et mi olõ umavahel kavvõdast sugulasõ,» kõnõlõs Pulga Jaan.

Plaadi pääle omma saanu luu, miä Jaanilõ hindäle omma

väega miildünü. Laulnu om tä jo latsõst pääle. «Ma olõ laulnu piaaigu sama palfu, ku ma viina ei olõ võtnu, tuu tähendäs 65 aastat. Ku vahepääl laulmisõ maha jätse, lätõs tervüs kehvas. Laulmisõ man või olla määnegi vibratsioonivärk, mis toetas or-

ganismi. Mõnikõrd üüse lätt uni är, sis aja tsipa jorru, saa parõmb, jää jäl magama.»

Vahtsõ plaadi ümbrisse om kujondanu kunstnik Margna Epp. Plaati saa osta Võro instituudist ja veebipoodist umapuut.ee.

Võrokõsõ välläkutsõ mäng tõi helevüst ka timahavva

FASTRÕ MARIKO

Võro keele nädäli aigu män-giti jälki «Võrokõsõ välläkutsõ» nimelist mängu. Tuu käve nii, et egä päiv võisõ är tetä üte ülesandõ, miä oppas ja pand inemist inämb võro kiilt tarvitama. Ülesandist annõti ette teedä sotsiaal-meediän, aolehti kaudu ja ka interneti lehekülgi pääl.

Kõgõ tegüsämb arotus ja ülesandidõ tegemisest teedäand-minõ käve Moforaamadu grupin «Võro kiil». Sääi sai kõgõ populaarsõmbas välläkutsõs poodinimekirä tegemine võro keelen. Tuu sai 308 miildümist ja 59 kommõntaari. Inemise anni teedä, midä nimä umma poodinimekirjä pandva, ja vällä pakuti mitmit huvitavit söögiainidõ nimmi. Võrokeelidse (Ilvese Aapo) laulu otsminõ internetist ja tuuga ütten-laulminõ miildü kah inemiisile. Välläkutsõlõ elli esi ütten ka Ilvese Aapo, kiä oll timahavva-nõ päämäne võro keele agent. Sõnaketi mängmise välläkutsõ haardsõ ütten hulga mängjit ja võro keele oppaja ni tiidrü Jüvä Sullõv and umalt puult ütten soovituisi, kuis olõsi tuud män-gu parõmb mängi. Võrokeelid-

se kiräkese kirotaminõ miildü väega mitmõlõ, niisamatõ nigu võro keele eläjänimmi oppaminõgi. Niisama mängu ütente-gijile miildü kõgõ inämb eläjä-nimmi oppamisõ välläkutsõ, a ka nalju üleskirotaminõ, poodin võro keele pruukminõ ja ka nuu ülesandõ, midä sai joba iinpuul nimmatu. Kõgõ inämb mängu mängjit oll Võro- ja Harjomaalt.

Mõni võrokõnõ viise ka erälde teedä anda, midä ja kuis tä tekk. Leedi Heli Mesimummi latsiaast Põlvast and teedä, et näide latsiaia koka olli nädäli söögise-deli pandnu ussõ pääle võro keeli, oppajidõga mängiti sõnaketi mängu ja loeti üles, midä kapin lõvvüs, latsiga kaeti multikat «Vanaesä kinnas». Võrokeelid-side nafajuttõ ja luulõtuusi kirotaminõ om elläv ka päält võro keele nädälit Moforaamadu võro keele grupin.

Võrokõsõ välläkutsõ ütten-tegemise iist saava väiku avvuhinna Kärt-Kristiin Jaagu, Maiki Kruuda, Heili Helmoja, Inge Torop, Heli Leet, Kaja Lattu, Ere Käärmaa, Heli Viks, Karin Luiv, Johanna Hollo, Aarne Kink, Ene Remmelgas, Liis, Silvia Paluveer, Priit Paluveer, Maire Paluveer, Arvo Olesk, Eve Vaigu, Sirje, Ülle

Kure, Aime Zirk, Tiia Pinnär, Viuu Kornel, Marianne Lepler, Arne Timm, Ilona Uusmaa, Einar Mikson, Toomõoja Annely, Malle Vissel, Luule Vähesoo, Rosalia Virga, Lea Toom, Aasa Liiv, Karin Laur, Aira Juhan-son, Ene Raudkats, Treieri Ellen ja Ojaste Merike. Kõigi avvohinna saajidõga võetas kontakti.

Võrokõsõ välläkutsõ mäng jääs veebilehe <https://bingo.visitvoru.ee/et/bingo/voro-koso-vallakutso/8> pääle alalõ ka ildamb, nii et tuud saa män-gi ka edespiten.

Võro instituut om väega tenolik kõigilõ inemisile, kiä egä päiv võro kiilt pruukva, a võro keele nädäli aigu viisevä ette võtta viil midägi esierälist.

KÕNÕLÕ MUKKA
≠ VÖRO KIILT!

Tennämi süämest kõiki võro keele agente ja tõisi häid inemiisi, kiä anniva võro keelele vunki mano võro keele nädälil ja tegevä tuud ka edespite!

VÖRO INSTITUUT

Aig saata kiri, miä meeles hääs tege

Kuna sa perämäne kõrd mõnõ kirä sait? Vai e-kirä, kon asaliku jutu asõmõl mõni elolinõ lugu.

Mu seo nädäli alostus sai õigõ huu sisse kiräga sõbra käest: *Hiiretips, vana tsiga, oll' seokõrd mu kompvegi är söönü, rõihõ! Kapi ussõklaas oll' tsipa irvakilõ jäänü. Kompvegipaprit videles egäl puul, osajago lõgädse. Mõnõ kompvegi olli alkoholiga kah, noist om mul esieränis hallõ.*

Tsipa and lohutust, et ka kunagi Petserist ostõtu rotikihvti-pakk, miä aastak otsa nukan videli, om vallalõ tettü ja tühäs süüdü. A tiia ei midägi. Suvõl oll' tsipa katskinõ Põltsamaa si-nep tävveste vallalõ kistu ja puhtas süüdü. Seo elläi süü midägi tundmalda kõkkõ, esiki juustu! Tutva ütel, et näil olli jüräjä elä-jä saeketi õlli söönü. Ei tiia, ku hummogu heräne, kas käe-jala omma otsan, nõna-kõrva külän?

Niimuudu, huu ja lustiga naas mu nätäl pääle. Pümmel aol om säänebstortiri kiri suur trüüst ja valgusõkiir. Pümmel aol om inemiisil ka tsipa inämb aigu kirju kirola ja lukõ, kirolõdu ni loetu pääle pikembält märki ja tuust rõõmu tunda.

Ahjäh, Uma Lehe jutuvõistlus käü kah viil perämäidsi päivi. Nii et ku mõnõl kirolatajal om uma lugu saatmalda, sis saa tuud viil kooni 22. märdikuu pääväni tetä. Hää jutt ei rõõmusta õnnõ toimõndajat, a pakk ka lugõjilõ ärtundmist, trüüsti ja rõõmu.

RAHMANI JAN,
Uma Lehe päätoimõndaja

UMALEHT

Tulõ vällä egä katõ nädäli takast neläpäävä.
Toimõndusõ aadrõs: Tartu 48, 65609, Võro liin
E-post: info@umaleht.ee, tel 78 222 21
Kodoleht: umaleht.ee
Molvihk: facebook.com/umaleht

Päätoimõndaja: Jan Rahman, tel 56 922 841
jan@umaleht.ee
Abitoimõndaja: Kaile Kabun, info@umaleht.ee
Keeletoimõndaja: Laivi Org, laiviorg@gmail.com
Latsinuka toimõndaja: Mariko Faster,
latsinukk@umaleht.ee

Uma Lehe toimõndusõ kolleegium:
Tiia Allas, Külli Eichenbaum,
Aapo Ilves, Kaido Kama,
Ülle Kauksi, Rainer Kuuba,
Evar Saar.

Välläandja: SA Kultuurileht, kl.ee
Tellimine: Express Post AS, tellimine.ee, tel 617 7717

Kiri Võrolt

Kiränik LUMISTE KATI and värskit mõttit, kuimuudu egäpäävaello vaeldust lõudä, ja märgotas tuust, miä parasjago süäme pääl.

Suur teno elolõ!

Suur teno elolõ, kiä om mullõ nii pallo andnu. Andnu mullõ võimalusõ reisi ja jõuda Meh-hikohe, henge kodo. Om rõõm võtta vasta illo. Olla elon...

Nutsuta perämäidsi päävä-kiiri hindä sisse, lämmide uulidsakivve kuum üsätüs mu juuri all.

Kerigu hoovin laula Balt-hasari, paikligu koori dirigendiga «Besame mucho» ja «Cancion del mariachit» – laulõ, midä arvada egä haritumb mehhiklanõ ja eestläne tiid.

Mu heng om tan nii vaba. Selle et mi olõmi üttemuudu, seo paiga hengämine ja olõminõ. Seo paiga luudus ja takt. Olõ nigu koton.

Proovi tan joba päivi esihindäst tulõvit tegemiisi: kul-lõ umma kihhã, kohe tä taht minnä, ja jala veevã mu sinnã, kohe vaia.

Keriguhoovin om vafolinõ

ja sumõrik lämmüs. Koolnu tuvi kihã, miä ma pallõlsi kerigutiinril maaha matta, videles iks viil puu all ja kärblãse omma ilmsüüldã iho ümbre saagi pääl välãn. Kellãmiiis, kiã eelã mul kah kellãnüüre lubasi tõmmada, lupa seogi kõrd kaplu otsan tilbõnda. Määne rõõm om üle liina kerigukellã lüvvã!

Kerjãjä poisikõnõ pini ja kärbätünü kæga saa umalõ kæle tervendüst. Hoiã timã kãtt ja pallõ Neütsü Guadalupe api. Anna umast kotist är sääil olnu ubina ja muu, minkast taha priis saia. Pallõ Guadalupet, et tä ka minno puhastanu.

Õkva kerikuhe sisse minnen omgi Virgeni kujo, nigu välk selge taiva seest. Ja ma esiki ei imehtã, selle et pallõl-si jo timã kæest api.

Gracias a la vida! Suur teno elolõ!

Oaxacan Mehhikon
4. märdikuu 2021

Nõsta nurmõ poolõ sõitõn kätt kergide mopeed-autidõ juhtõlõ, kiä periselt energiãt kokku hoitva

Mugavusõ hind

Sügüse tulõ tõnõkõrd päivi kaupa traktori pääl istu ja raadiot kullõlda. No olli õkva neo päävä, ku Valgõvinne Kurdistanist tulnuid rändäjiti Poola ja Leedu piirist läbi murdma saatsõ. Aruti raadio targa, midä nä aruti, kokkuvõtõ oll' iks, et kas andas perrã vai aetas hättãjäänü üle piiri tükjã tagasi – vägivalla, tapõlusõn vika saamisõ ja mõtsa ala är külmämise hinnaga. Vana mõlo Lukašenka ütæn uma suurõ sõbraga om seo aladu plaani kavalalõ vällä märknü. Nãus noh, mis vaihõ-pääl saanu om.

Egäpäävãtside hãti kõr-val nigu migrandi ja koroonajakku raadiol veidü tähelepandmist Glasgow' kliimakonvõrendsilõ. Tuust om muiduki perãdũ kahju, selle et parhillatsõ kliimamuutusõ tsihi pääl mi latsõ nägevã viil seo aastagasaa lõpun är, miä nakkas juhtuma, ku mitte inãmb miljonidõ, a miljardidõ inemiisi kotun Maa pääl lãtt elãmine võimalda kuumas ja nä piãt nakkama vahtsõt elukotust otsma. Ma pelgã, et sääil ei avita ütškõik ku kõva aia ja vägivald, ku periselt suurõ massi liikma nakkasõ ja vanasjäänü Õuruupa üle ujutasõ. Meid Eestin ja Võrumaal niisamatõ ku egäl puul muialgi. Midã tuu ütæn tuu, vai kas sõs inãmb määnegi säädüs mass pääle jovvu, tuud tiia-i kiãki.

Kelle hauda tan kaivõtas?

Üts jutt, mis mullõ sukugi ei miildü, om tuu, et teemi aga edespiten huuga rohepõõret, majandus kasus viil inãmb ku inne, läämi virka üle eelektridautidõ, tuulõ- ja päävãparkõ pääle, hiidãmi vana CO₂ umast elust ruttu minemã. Tuu jaos, et tuud kipõn tempon tetã, piãssi terven ilman vaskõ tuutma kuus kõrda inãmb ku parhilla. Muldmetallõ piãssi kaibma mitu kõrda rohkõmb. Mille arvõtõ sääne kasuminõ saassi tulla ja ku pallo tuu kõiki planeedi inemiisi CO₂ jalajãlge kasvatas, kaivanduisi ümbrüse tävvelikust ärtsolkmisõst kõnõlamada? A egã kaivandusõ maa, kuigi meist tan Võromaal kavvõn, om kinkagi kodu. «Meil tulõ lõpõta kaibminõ, mi kaiva esihindãle hauda!» kuuluf ÜRO pääsekreter Guterrese Antonio Glasgow' konvõrendsil aokirãndõs oll' küland tark, et seod dramaatilist kotust timã kõnnõn võimõnda. Selle, et seo om õigus. Kivihüde kaibmisõlõ vast õnnistuski määnegi piir panda, a tähtsã om ka kõkkõ muud kaibmist, vii ja maa tsolkmist tetã nii veidü ku vähãgi võimalik. Tuu asõmal tulõ asku ja vanna aherainõt ümbre tüütã ja säält kasulikkõ asju vällä võtta. Tuun mõttõn omma tähtsã tüü pääl nii kõrgõ tehnikaülikooli ja labori, India verivaesõ laivalammutaja ku ka Võromaa vanaravvanuhkja. Lõudã näütüsnes mõtsa veerest maa seest sinnã 50 aastat tagasi jäänü jossilint ja tuu vannarauda viia om egäl juhtumisõl ka kliimategu, pääle tuu, et taa lõudjã õnn om.

SAARÕ EVAR,
mõnikõrd talumiis

Üleilmastunu sotsiaalmeediã näütãs, kuis määndsitki tõid, mink kõgõ ligemb päätsiht om jo är ellã ja sõõnüs saia, määnsengi ilmanukan tetãs, näütüses Pakistanin, Malaysian vai Filipiine pääl. Muidukina om taa Facebooki robotidõ kammandaminõ saanu huugu tuust, et musugutsõ vahel säändsit juppõ pikembält kaema jääse, a mis tetã, mõnikõrd miildüs. Miildüs kaia ka tuud, ku veitü energiãkuluga proovitas kavaluisi toimõ tulla.

Rohepüürde ravvatonni

Tuuvasta mõnõ asã arõnõminõ mi hindã ilmanukan hindã eluiã joosul ei miildü mul-lõ sukugi. Õkva just energiã pruukmisõ poolõ päält. Olkõ tankottal üts pikemb võrdlõminõ.

Pia kolmkümmend aastakka tagasi lassõ ma hindãle suurõ lumbi kaiba. Suurõmbat sorti traaglainekskavaatri pilõs märdsikuu täpsãle säidse päivã ja valmis taa saigi. Puul hektarit. Aig oll' vaenõ ja lisas tüürahalõ tull' ka nafta tuvva, a tuud kullu õnnõ kats 200-liitrist vaaditãit. Kopamehe Kãngsepã Lembit ja Võro Ants kõnõli, et traaglain, kuigi rassõmb juhti ku hüdrokopp, võttki vähã naftat, selle et taa ei piã umma mitmatonnilist nuult üles-alla liigutama, nigu tege hüdrokekskaatri. Trossõ otsan hiidetãs vällä õnnõ kopp esi, haarõtas maad ja nõstõstas tuu valli pääle. Kuigi nõvvukogu majandusõ süsteemi tuvvas nãutes ku ullimuudu raiskajat, oll' sinnã sisse jäänü õkva nigu atavismõ peris õkonoomikast, ütõ nãütüses tuu, et maaparandusõn kaivõti suurõmba kanali traaglainõga viil 1980ndilgi.

Vãrskist traktoriaokirã Profi numbrõst loi, et mõtsa-istutamisõ vahtsõnõ sõna om istutusmassin ekskaatri noolõ külen. Kuis tuu sõs kãü? 17-tonnidsõ ekskaatri noolõ külen või olla niisama lapi-lüüjã ehk «kiil». Tuu keelega tõmbas kopp üte lapi istutuslangi kamarat paheldõ, kuivan paigan pandas kuusõ- vai pedãjaloomakõnõ kasuma mulgu põhja, likõn paigan lapi pääle. No om vällä mõtõld, kuis taasama kopamiis saassi ka esi puu är istuta. Tuu jaos om noolõ külen viil tubli ton-ni kaaldva istutusmassin, kohe mahus sisse 72 puuloomakõist ehk mõtsataimõ. Kopp tõmbas lapi üles ja istutusmassin pand säälsaman kuusõkõsõ kasu-

ma kah. Sõkkas kinni hulga kõvõmbalõ, ku inemine jõv-vassi, nii et kasumaminek om tõtõstõ suurõmba protsendiga ku istutustoruga käsilde tuud tüüd teten.

A mulle tekk nãlfa tuu, et ku kopamiis om 15 minutiga uma 72 puuloomakõist är istutanu, tulõ tãl minnä maha, võtta mootori kõrvalt käsipuu takast taimi ja naada kassetti täüt-mã. Vaihepääl jääs toru saviga kinni ja piãt tuud puhastama. Tuu kõik võtt sama hulga vai rohkõmb aigu. Päävãga jõud är istuta hektari. Ku tã lüüssi õnnõ lappõ, tiissi päävãn lõd-valt kats, kats-puul hektarit.

Et istutusmassin om kopa külen rassõ, sõs tüküs ekska-vaatri kandõ vaihõl kungõlõma, likõ pääl sisse jäämã. Sõs tulõ vällätõmbaja kutsu. Tüü om põnnõv ja pakk välläkutsit. «Ei inãmb valusat sãlgã ja vil-le kãssi pääl mõtsaistutajalõ!» kitt aokiri. Ku kopamehe sãlg muiduki vällä käümisega tuult ei saa, hoidku jummal tuu iist!

Esihindãst avitanu, ku lapi-lüüjãl tulõ takan kolm vai neli toruga istutajat, tettãvã tüü üte hektari kottalõ sõs kats vai kats ja puul inemist üte asõmal, a noid inemisi olõ-i meil inãmb mitte koskist võtta. Vai viil ei olõ? Tulõ mugu nõsta kopa nuult ja istutusmassinat, paluta naftat, tuuta CO₂ ja kaia, mis taast elust säändse mooduga edesi saa.

Taasama mõtsaistutajaga mässãjä tehningamehe kaibasõ aokirãn, et kõik mõtsamassina lãävã õnnõ keerulidsõmbas ja kaalu poolõst rassõmbas. Vanna kergel Valmeti vällävidãjãt piãt hoitma ja putitama nigu silmãterrã. «Säändsit inãmb ei tetã!»

Mis ma esi uma maa-kündmisega targõmb olõ. Iks ütõ naftaga ilma kütmine. Selle nõsta nurmõ poolõ sõitõn hää meelega kãtt kergide mopeedautidõ juhtõlõ, kiã periselt energiãt kokku hoitva ja planeedilõ hãäd tegevã, sääil, kon kokkuhoitminõ võimalik om.

Helüaida ja Uma Lehe märgotuisi sari.

Seo märgotus sünnüs veebilehe helüait.ee ja Uma Lehe kuuntüün. Taadsamma märgotust saat kullõlda autori esitüsen Helüaida lehe pääl.

Pulga Jaani mõtõlus

Vandõnõvvuteooria

Mõni aig tagasi ütelf ütõs naistõrahvas, et tã taht muk-ka lähembãlt tutvvas saia. Puht tüüaladse huvi perãst. Ma olõ kahjus (vai õnnõs?) kasunu sügãvãl Vinne aol ja mul tull' õkvalt miilde vinne tsastuska salm:

Девки, поднимайте юбки, будем познакомиться.

Pardonks, puhtalt mu viga, aga kasvatagõ kõvvõr puu-jalg sirgõs! Pääleki, kuis tuu Uljanovi poiss ütelfgi: «Дело доброе и революцию не мешает.»

Niisis, Vinne aol oll' sääne vandõnõvvuteooria naisi vasta (vai puult?), millest täämbãdse päävä eesti nuur teedãki ei pruugi. Ja ei olõ vaiagi. Meil om vastava kotussõ pääl uma teooria: kui om nellãpäiv (Uma Lehe ilmumise päiv), sis tulõ õda-kult naisilõ külä pääle minnä. Tuud võissi joba mii noorõ kah teedã, kuis tuu Lenini ütëlüs ollgi. Muide, tuu ütëlüs om ilmselt takastjãrgi Leninilõ suhvõ topitu, aga määnegi sükãv rahvalik tõtõ om sääil sisen. Mii keeli olõ-si vast: «Lõpmada hää asi ja rahva iibele mõõs hãste.»

Vandõnõvvuteooria ei pruugi ilmtingimalda võlss olla ja sääil om mitu põhjust. Mõni või hindãle peoga otsa-ette lüüã ja üteldã: nãet, kos om hää plaan, ma esi es tulõki tuu pääle! Ja nakkaski teooriat ellu viimã. Ja mõnikõrd viigi. Vahepääl om viil varjante, aga kõgõ lõpun om tuu, et teooria võigi õigõ olla.

Müüdãlãnnü valimiste pääle mõtõldõn tulõ miilde mitmiid teooriaid teemal «kes kellega kãü». Inãmbjagu küll võlss, aga kost mi tiiaimi, või-olla et suur jagu lüügi hindãle peoga otsaette...

Naid teooriaid võinu kutsu naisi piimãpukijuttõs, aga noorõ ei pruugi tuust kah aru saia.

Kui kõik seo jutt kokku võtta, sis võit üldã, et tegemist om teemaga, mia Uma Leht om ülekohtudsõlt kõr-valõ jãtnü. Kui leht jääs iks ilmuma nellãpäävã, sis tulõ viga är paranda. Lugõjiid tulõ karjakaupa manu.

PULGA JAAN

Kangsti küläseltsil oll juubõliaasta

VISSELI MALLE

Kangsti küläselts om toimõtanu joba 20 aastat. Üles om ehitet kats küläplatsi. Egä aasta om peetü vähämbält ütskats küläpitu, tähistedü rahvakallendri tähtpäivi ja egä viie aasta takast kodukandipäivi. Seo aasta suurõmba tegemise olli vastlapäävä, muna-pühhi tähistamine, jüriüü märgutulõdõ aktsioonist ossavõtminõ, piirkunna jaanipidu ja Matsi krossiraa ja küläseltsi sünnipäivi ütime pidamine jakapääväl.

Aastat alustimi veebruarin ütids vastlapäävä ja vabariigi aastapäävä tähistamisega. Üritüse jaos kiruf valda projekti Matsi tehnikaspordiklubi, a kuun Kangsti küläseltsiga sai üts põnnõv ja kõrdalännü päiv kõigilõ, keä kohalõ tulli. Koroona peräst olli kül jaanipääväni üritüse veidembä rahvaga.

Kõgõ vägevämb üritüs oll Matsi krossiraa ja Kangsti küläseltsi ütids sünnipäävä pidamise pidu.

Matsi krossiraa edimädsest krossist sai kah 20 aastat ja alustimiki säält. Konvõrentsi tekõ vallaõ raaumanik Tammemäe Silver, autuspordi aoluust kõnõf asatundja Alliku Kalle, kelle kokku pant ja üles säet pildinäütus «Veoautokross läbi aegade» huvif väega palfusid. Põradsõ ao motosportdist pajaf Eesti autu-

PILT KANGSTI KÜLÄSELDSI NÄOVIHU LEHE PÄÄLT

Seosuvinõ Matsi krossiraa ja Kangsti küläseltsi ütids sünnipäävä pidamise pidu.

spordi liidu veoautokomitee esimiisi, Tsoorust peri Sibula Erko, keä om olnu ka kõiki krossõ pääkohtunik. Kohalõ oll tullu innembädse ao krossimehi, keä saiva vahtsõmba ao krossiauto rooli taadõ, kaemissõs oll ägedid krossimassinid, millega tetti kah mõnõ tiiru. Küllä olli tullu «inneskidse müügipreili» Gorki aututehasst, kel olli laulu sisse pantu oppusõ sõitmisõs ja võitmisõs... Oll tegemiisi latsilõ ja suurilõ: ao pääle vahetõdi aututsõõri ja nõstõti ollõkasti, pakuti hääd ja parõmbat.

Säält sõidõti pikän rivin Kangsti küläplatsi pääle, kon tõmmati võrukiilse lipulauluga masti lipp. Tuud tei seltsiga ütevannudsõ 20aastadsõ seo kandi noorõ. Pidu tekõ vallaõ seldsi iistvidajä võru

keelen. Kuna meil esinejid es olõ võimalik kutsu, sis oll joba kuulutusõ pääl kirän, et tervitüse võinu olla säändse, midä kaia vai kullõlda. Ja säänsid püüne päält etteastid ja tervitüisi oll hulga: Võru judoklubi Rei, Varstu Hõbõhall, Mõnistõ Mehkari, Tsooru külätiaatri, Kriguli talu, naabriküläseltsi Vana-Roosa Wärk ja Matsi tehnikaspordiklubi.

Kangstist peri muusik Kasuka Valju kostif meid õks uma ehtsä võru keele ja hinge minevä viiulimänguga, siist ärlännü perre terviti kodukandirahvast, Viitinä kuuridsapüüdjist tull äge kamp laulu ja lõõdsamänguga. Sõbõr Reet Talnast kõrdal piduliidsi vahel virtuaalsõ köüdsevidamise, miä oll väega põnnõv ja millele eleti kõvastõ üten.

Opmisreisi

Külälatsilõ ja aktiivsilõ ütenlõõjile oll augustin ka üts ütepääväne opmisõ reis: kävemi külän ja saimi tutvas Harjumaa Kosõ valla küläseltsiga. Meid võtsõ kinäste vasta Viskla külä, miä sai ka «Aasta 2021 külä» tiitli. Kae kon oll meil õks joba kevjä vällävaliminõ, kohe minnä! Saimi pallu tarkust külämaja kõrdategemises. Viskla ehi peris vahtsõ külämaja, a mi nakka kõpitsõma 200 aasta vanust Naadi kõrdsimajja.

Viil kävemi Talnan, ilda-aigu valla tettün Proto avastamisõ tehasõn, kon om nii pallu põnovat, et noorõmba võinu säält olla kasvai kats päivä. Kõik jäivä väega rahulõ, ettevõtminõ oll toda väärt.

Küläpillimihi päiv ja talgupäävä

Mi küläseltsi kõrralda oll seo aasta ka Oravalt algusõ saanu 15. küläpillimihi päiv. Seo oll plaanitu veitümbäle rahvalõ, a kohal oll õks üle 20 pillimehe. Ka säält laulti võrukiilside laulõ ja esitedi siistkandist peri pillilugusid.

Suvõ joosul sai ka kolm talust peetus: inne sünnipääväpitu sai kemmergulõ vahtsõnõ katus, jäl tenu hääle avitajalõ, paika pantus platsi vallategemises kingit grillivärk ja üles pantus lahkidõ mi kandi ettevõtjidõ ja inemiisi annõtõdu raha iist hangitu lipumast. Tõnõ talus oll külämaja ja ümbrekunna kraamminõ. Viimäne talus oll minevä kuu, kon sai ka hulga tüüd är tetüs. Küläplats sai tammõlehist puhtas riibutus, et lehe talvõl

mi ilusat murru är es lämätünü. Tulõvadsõ külämaja tarõpääline sai prahist puhtas ja kokkusadanu pliid, truuba ja ahumatõrjal majast vällä veetüs. Nigu õks, ka ütime talgusupi ja munakoogi süimine ja tulõvikuplaanõ pidamine.

Seo aasta om plaanin viil küläplats jõulus är ehti ja jõulaigu tähistä.

Ummi tegemiisi tugõmisõs olõmi projekte kirutanu ka muialõ. Paar projekti olõ ei saanu tukõ ja üts om põra oodussilõ. Kõik õks tuu jaos, et mi kandi rahva olõmist praavita ja maal elämist väärtüstä. Olõmi arvu saanu, et ütime tegemine lätt vägevämbäs egä aastaga. Aitüma tugõjilõ, ütenkuun jõvami pallu tetä!

Priinime lugu

Rubriigin kõnõldas perekunnanimmi periolõmisõst ja tähendüsest.

Aben

Seol nimel om parhilla Eestin 51 kandjat. Pandmisõ kotusidõ lugõmisõga om asi keerulinõ, a viiest kotussõst om taa nimi peri.

Meile kõgõ ligõmb kotus om Sangaste kihlkund, kon kerigupõõtaja pandsõ õigõ mitman paigan edimält nime *Habbene*. Nii tegüsi personaalraamadu perrä üts Ott Habbene Tagula külä Ande talun ja tõnõ Ott Habbene Laatre mõisa Taari talun. Mõisakirja latsi mõlõmba, a Laatre mõisa Habõnõ Oti nimi muutu säält, hingelugõmistõ kirotdõdi 1826. aastagal *Aben*, tähendüsega iks 'hapõn'. Sangaste keele *h-* sõna alustusõn omgi sääne, et vahel tedä om, a inämbäste üteldä ei tedä vällä.

Sama tähendüsega samasugunõ nimi *Aben* panti ka Mulgimaal Tarvastu kihlkunna Vooru mõisan ja kujul *Abben* Halliste kihlkunna Vana-Kariste mõisan. Vana-Kariste nimme om naat ildamb kirutama ka *Abe*. Tuul nimel om 37 kandjat, a peri om tuu nimekuju viil mitmalt puult Eestist.

Saarmormaal panti Kaarma kerigumõisan *Aben*, a Kaarmise mõisan Kärä kihlkunna hingelugõmisõ perrä *Abann*.

Saarmormaa priinimme om naat kirutama mitund muudu, nii *Aben* ku *Aaben*. Nimel ei olõki vast habõndõga midägi tegemist, innembi või võrdlusõs kõrväl tõmmada Saarmormaa talunime *Aaba*. Tuust om arvat, et tuu või tulla puunimetüsest *haab*, a sama häste ka vanast inemisenimest.

Habõnist saad Võrumaa nimi om viil *Habe* (umbõs 10 kandjat), miä panti Kanepi kihlkunna Karstmõisan 1809 kujul *Habbe*, ildamba mõisakirjun ka *Abben*. Nimi *Habben* panti viil Viitinä mõisan (Rõugõ kihlkund), a tuu paistus olõvat täämbädses vällä koolnu.

Laatre mõisa suguvõsast om peri Abena Karl (1896–1976), tõlkja ja edimädse läti-eesti sõnaraamadu autor, kedä om põhjust täämbädsel Läti Vabariigi aastapääväl miilde tulõta. Timä esä Abena Jaan lats Tõlliste mõisa Püsniugu talust kõgõ perrega är Maripurki elämä, Alüksne taade Beja valda. Karl kasvi üles katõ keele keskkunna ja sõnaraamatust (1959) lõüd täämbädseni hulga kõgõ pasvambit õkvavastussit eestlāisi ja lātlāisi sõnnu vaihõl, vahtsõ sõnaraamadu olõ-i nii läbi tunnõtdõdu. Ku täl viil parhilla sugulāisi Lātin om, piāssi näide nimi olõma *Abens*.

Habõna kõrts kiviti veeren Vana-Laitsna vallan ei putu suku-tus: lāti keeli *Bārdaskrogs*, Maliena rahva uma keeli *Bordaskrūgs*.

SAARÕ EVAR

Kas surnuaid ei olõ enämb rahukotus ja vana kombõ hädüse?

Veidü aigu tagasi oll hingipäiv ja surnuaia küündleis valgõ. Tuu kommõ om meil kimmāde meelen, niisama nigu kohustus, et sugulāisi haua tulõ enne lumõ tulõkit puhtas riibu.

A tunnus, et tükis meelest minemä, et surnuaid om meil alasi ollu sääne tasalik ja so-liidnõ kotus, konh tutvaga kokku juhtungi hillākeiste juttu aedas ja laata lüüma ega hõikma ei nakata.

Surnuaid vai mõnõl puul ka kabõliaid ei olõ õks peris tavaline aid, konh pendreid kitskman, lilli valaman vai lehti riibman käüt. Ega rist ja kivi tähendās tan kellegi minekit ja umatsõidõ hal-lõd miilt, olkõ tuu juhtunu mitmakümne vai mitmasaa aasta iist. Vai peris ildaaidu.

Mõni nātāl tagasi käve sugulāisi haudu puhtas riibman ja naksi nigu veidü ime-lik, et kohes ma no tullu olõ, om tanh latsi mängumaa vai seikluspark vai väikene külālaat...

Ilm oll illus ja haudu säädjā olli latsõ kah üten võttunu. Ja pini muiduki kah, nuid elājeid ei taheta viimātsel aol miistiki ilma jātta, kinust ega kontserdist... A tuu om muiduki tõnõ jutt. Kõik tuu kamp oll surnu-aida valla last, naarmine,

RAHMANI JANI PILT

Sügüsene kalmuaid.

hõikmine, ikmine ja haukmine oll kauõdõ kuulda. Keeldä es tulõ kelgi miilde.

Suvõl kummaga oll säält surnuaian pea säänesama imelik asi, aga mitte tuu plat-si kandin, konh seokõrd. Sis kand ütsjagu rahvast säält vett ja vali lille, aga üts daami-kõnõ oll henne puulpallas kuurinu, vedeli kääpä kõrväl pingi pääl pikāle ja kõnõli kinka telefoniga tävve helüga. Säälsaman istõ vanaesä, kiā oll arvada kaema tullu, kuis platsi pääl om ja mea noorõmba tegevä, a taa es tiikka kah noorõlõ inemisele miilde tulõta, kuis sääntsen kotussõn hennest ülhen peedās.

Nüüt ildaaidu halgatu miilde, et jo mitu aastaiga tagasi olli matustõl, konh latsõlatsõl takan aije, ku vanaesä kirstu hauda lasti. Es ütlä neile kah tuukõrd imä ega esä, et nii ei kõlba, püsüge paigal ja vaiki. Õkva hallus oll nātä, et latsil om nigu ütskõik, et vanaessä enämb ei olõ, ja nä ei tii vahet, kas om sünnipäiv, suguvõsa kokkutulõk vai matussõ. Peris hirmudu om märguta, kas sääntse latsõ mälestamisküündleil ja ilutulõstikul vahet tegevä...

A latsõ jo kasusõ ja ku nai-le ei olõ umal aol kõnõldu, mea om matus ja kuis kõlbas

hennest ülhen petä nii säält ku tõisi inemiisi haudu vahel, sis ei mõista nä ummi latsi kah tuu kandi päält opada.

Tõist aastaringi om meil aig, ku matussõ tulõva väega kitsan ringin ärä petä. Mine-jät saatva enämbüisi latsõ ja latsõlatsõ. Sõõgilauda, konh ennembi surnuaist tullõn pikembält istuti, tõistõ ilma lānnut miilde tulõtdõ ja tõnõkõrd ka mõni vana laul üles võeti, ei julguta õigõdõ tetāki. Mõnõ lātvā haigusõ-hirmu peräst jo haua mant ärä kodu ja kiā jääse veitüs aos kohvi jõuma, saava sugulāisi kauõstki kaia. Tuu musta-puulne nali, et ku muiljal ei näe, sis sugulāisi matustõl õks, ei peak i enämb paika, medāgi tetä ei olõ.

A kiā tiid, ku ta hull tõbi peas konagi üle minema, kas sis viil tulõva vana kombõ tagasi, istutas surnuaist tullõn laua takan ja aedas pikembält juttu, vai võtamigi üle võõra kombõ, et jo enne haua kinni saamist ja sääd-mist mindās surnuaist lakja vai vōedas konhgi püstü jala pääl naps.

Matusõkombõ omma osa mi kultuurist. Kas mõistami naid enämb hoita?

NÕLVAKU KAIE

Koolilatsõn laatsaretin

VÄLJANDU ELLEN

Ma olõ sündinü paar aas- takka päält tõist ilmasõta. Tuu ao latsõ põdõsi kõrrast läbi inämb-vähämb kõik lat- si nakkustõvõ: sarlaki, leetri, mumps ni tõõsõ ilosidõ nim- miga haigusõ. Ku mitte inne, sis kuuli minnen.

Ku määnegi tõbi valla päs- si, olli poolõ klassipingi tühä. Olõ es tuu ime. Klassõn olle kuun hulga latsi, koton ellivä kõik nõnnapite kuun vannun puulobudikõn, kon tuul sai- nast läbi vilist. Näko-kässi mõsti ütest mõsukaust, vett tuudi kaost, tuud hoiti kok- ko. Tsoigipang saisõ säälsaman, miä sis hoovi pääle lampkasti viidi. Kempis saisõ hoovinukan kõgõ hoovirahva jaos. Sahvrin joosiva hää sõb- ra-hiirekese üle varba.

Õnnõs olle tuus aos joba penitsilliin olõman, sarlaki inämb es tapa.

Küländ palfo olf latsil solk- mit. Egä sügüse veimi kuuli tikutopsiga kibõna umma «väetüst». Tuud siss sanepid- jaaman uuriti. Mõni poiskõnõ viitsi es uma kraamiga janti. Ütskõrd lasiva kõik klassi poiskõsõ ütel klassivelel kõiki jaos topsi täüs tetä. A jummal kelme karistas: tuulsamal ol- livagi solkna, nii nä sis kõik noid tablette niilsevä.

Üts väega kuri tõbi olle latsihalvatus. Tuu kätte mõni kuuli, mõni jäie elos aos san- dis, kõik pelksivä. Imä and egä päiv mullõ üte tsukru- tükü, kohe pääle tsilk eederit tsilgutõt. Ei tiiaiki, kas tuust vai olle õnnõ, et pässi. Sis lõüti joba vaksiin kah.

Ku ma 7. klassin olli, käve müüdä kuuli nakkaja kõlla- tõbi, tuust ma inämb es päse. Õkva kats päivä inne võistõlusõlõ minekit lätsivä silmämuna kõllatsõs, ni laat- saretti sõit.

REIMANNI HILDEGARDI TSEHKENDÜS

Toona olf nakkusosakund vana laatsareti hoovi pääl väiku puumaja. Tuu olle pun- gin haigit täüs, nii et ma üte tõõsõ tütrikuga olli halastaja- õdõdõ tarõn, kon hoiti pritse ja muud värki. Ma põdõsi õn- nõs kergehe. Rassõmba haigõ lätsivä üleni kõllatsõs, hoiti sängün, puul päivä tsilguh- tõdi lohviga rohto käesoonõ sisse. Mullõ tsusati pritsiga niisama soonõ sisse. Ütskõrd õdõ tsusas jämme nõglaga soonõst müüdä, kats päivä es lää käsi sirgu. Hiniinipulbrit pidi egä päiv niilmä. Tuu es taha kuigi kurgust alla minnä.

Ma ütli, et tuu om lõpnu hiire maiguga, tõõsõ naariva. Imä tõie vehvermentsi-kumpvekke pääle võtta, ega pallo es avita.

Süvvä es või kah pallo asjo, musta leibä näütüses es lubata puul aastakka. Ku sis tohtri lua and, ohassi ma süämeist ni lus- tige. Tohtri Jenidortseva naarsõ kah. Tä olle väega hüä ni tark. Ku haigõmajan mu kõttu kobi- si, üteli kõrrapäält, et ma sporti tii, kõtulihassõ nii trimmin.

A üts miistohtri kobisi ni kä- rähf kuvalt: lasõ kõtt lõdvas, lasõ kõtt lõdvas! No kuimuudu. Tõõnõ kõrd, ku tä tullf, pagõsi ma tassakõistõ hoovi pääle är.

Haigõmajan peeti minno kolm nädalit. Suurõn palatin õks hõkõrdõdi ni tetti vigurit. Ütskõrd üts naistõrahvas uut- sõ, et ussõst tulõ timä tutva, säädse ussõ vasta põrmandu- pürsti. A juhtu tulõma põeta- ja, suur prits süstmises käen, ni saie kolahki pürstiga otsa- ette. Hää, et hiitümisest prits käest es linda. Edimält saie kuvas, a perän andispallõmisõ pääle naard esi kah.

Haigõmajast saie ma kodo õkva tuul pääväl, ku tõõsõ koolin edimäst eksämit teivä. Ma olli eksämiist prii, a klas- si lõpõti iks tõisiga üten.

Parm tsuskas

Nalapildiga tsuskas ütiskunda mõnõst hellembäst kotussõst Rõugõ Rebäse külä miis VARUSTINI ANDRES, tunnõt ka nimega PARM.

Tossu Tilda pajatus

Hingikuu tulõtas miilde...

Varra lätt pümmes ja ilma kiskva külmäs. Inemise hoit- va rohkõmb kodosainu vahe- lõ. Hää, saa rohkõmb ummiga üten olla.

Märdikuu om üteliidsi hingi- kuu, tõõnõ kuupäiv om kogoni hingipäiv. Seo kuu tulõva iks miilde nuu, kes omma kuna- gi mi man olnu. Ütest umast kallist hingekestest taha ma tan kõnõlda.

Rinne Leilit vai hõigunime perrä Tutit vast mäletäse võro- kõsõ viil häste, olku et tulõval suvõl saa timä ärminekist 25 aastat. Aig om kipõ kaoma.

Mullõ olf tä hää tüüseldsili- ne. Väega häätahtlik ja kõgõ rõõmsa olõkiga, kuigi elu olf tälle valusiid vopsõ küländ ja- ganu. Täl olf illus lauluhelü, noorõn laulsõ tä ansamblin ja Võru miihikoori iin solisti, il-

damba pikkä aigu naisikoorin.

Tuti kõnõl, et laulmisõ iist om tä ütskõrd latsõn ka tappa saanu. Tõõsõ latsõ lätsi mär- ti juuskma, a timä käändse kõrdsiussõst sisse. Lassõ sääl kõlada märdi- ja kadrilaulõl, tõisilgi laulõl. Mõni uulidsa päält kuultu lorilaul trehväs kah sekkä – kost algkoolilatsi pidi tiidmä, et ei kõlba.

Kontsõrt võeti häste vasta ja kodotiil kõlisi antu sendi rõõm- salõ karmanin. A samal aol olti koton murrõn, kohe lats kattõ.

Ku esä peräkõrd kodo jõud- nu latsõ käest kuulsõ, et tuu olf Mustvee kõrtsin rahvast lau- luga lõbustaman, tuudi vitsa- kimp. Leili esä tiinse Mustvee politsein. Perreliikmõ es tohe politseinigulõ häpü tetä, sääne olf kirotamada säädüs. «Raha esä käest är es võta, a manitõs, et nii ei olõ illus,» kõnõl Tuti.

TOSSU TILDA

Muda Mari pajatus

Taasperilde-Antsla

Ma kuuli raadiost, et Pärna Priidu Taasperilde-Antsu luku om aasta otsa tiatrilava pääl mängitü. Parhilla omgi tuu jaos õkva õigõ aig. Egäüts meist tiid vähämbält ütte inemist, kiä tiid Taasperilde-Antsu. Tuu Ants usu ei üttegi tiidläisi juttu, tä meelest om kõik vastapite. Vaidlõs õnnõ vasta ja näütäs näpoga valitsusõ poolõ. A ma olõ õi kuulnu, et Kiiga Tanel vai Oti Anneli olõssi käünü Põlvah vai Võrol sünnüpäivi pidämäh. Viimäst es nätä inne kangäsaamist koskil puul. Ku iks päällinast üteldäs, et ärke pidäge pidosid, sõs mass näid kullõlda.

Kas api või olla tiidmisest, et kõgõ saa viil hullõmp olla? Ja lätkki sitõmbas, nika ku ma esi ringitõmbamist är ei lõpõta.

Ku nüüd viil ilma ka kül- mäs omma lannü, tükvā kõik kaubakeskustõ lämmähe. Poo- dist piässi saama õnnõ leibä ja vorsti. Ja las jõulukungitü- se tege egäüts esi, piä ei tuud Hiinamaa tränni kokko ostma.

Niigi omma meil koroon- viirusõga jäänü õnnõ sita vali- gu. Nigu muinasjutuh: ku läät kurra kätt, saat surma, ku läät hääd kätt, piät naasõ võtma. Vai juhtus midägi viil hullõm- bat, näütüses jõvvat Taasperil- de-Antslahe.

MUDA MARI

RISTSÕNA VASTUS. Minevädsen numbrõn avaldõdu ristsõna vastus: KEL PERSE SÜÜDÄS, KÜL TUU SANNA KÜTT.

Toimõndustõ saadõti 12 õigõt vastust, avvuhinna saava RAVVA AADU Pahtpäält ja LEHISTE MAIMU Vahtsõst-Roosast.

Latsilõ

Vastus saada
üte nädäli joosul
meiliaadrõssi pääle
latsinukk@umaleht.ee
vai postiga:
Uma Leht,
Tartu 48,
65609 Võro.

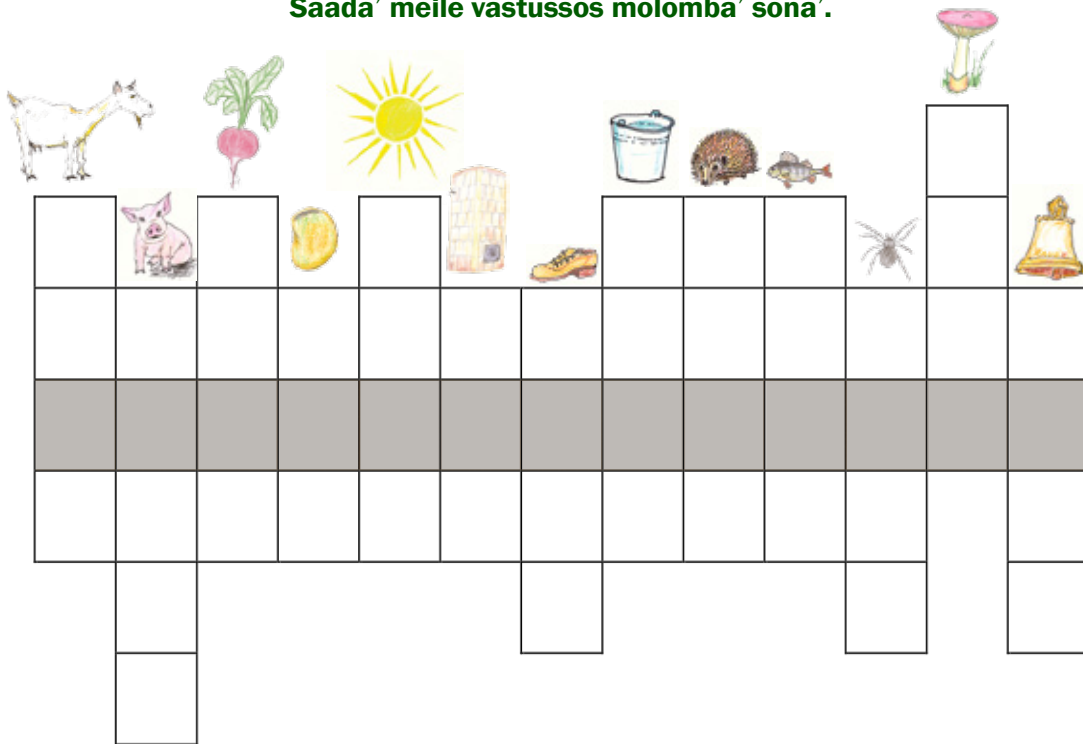
Vastussõ mano panõ
kirja uma nimi, vannus
ja kimmähe ka
postiaadrõs.

Vastajidõ vaihõl loositas
vällä võrokeelitsit välläandit.

Latsinukka tugõva
Võro instituut
ja Võro selts VKKF.

Minevä kõrra vastus:
3 sugulast, 4 taiva-asja,
5 marja ja 5 tüüriista.
Üle jäi sõna'
kimmäs värk.

Täambä om sünnüpäiv Läti Vabariigil.
Ku täüdät ristsõna är', saat teedä', kiä om Läti rahvustsirk.
Kuis tuu tsirgu nimi om eesti keeli?
Saada' meile vastussõs mõlõmba' sõna'.

Kae' muinasjuttu "Vanaesä kinnas" internetist adrõssi <https://www.youtube.com/watch?v=UzI0lvsZXDY> päält.